

1^η Ερώτηση: Μετά το Ελσίνκι διαμορφώθηκαν συνθήκες εξομάλυνσης των Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Ποιες είναι οι επόμενες πρωτοβουλίες στο ζήτημα αυτό;

Απάντηση: Η διαμόρφωση σχέσεων καλής γειτονίας και η εμπέδωση κλίματος ειρήνης και συνεργασίας με την Τουρκία αποτελούν έναν από τους βασικούς στόχους στην εξωτερική πολιτική της χώρας μας. Ακολουθήσαμε και ακολουθούμε πολιτική αρχών, στη βάση του σεβασμού του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συνθηκών. Υποστηρίξαμε πάντοτε ότι θα ήταν προς το συμφέρον των λαών και των χωρών μας, αλλά και προς το συμφέρον ευρύτερα της περιοχής μας, η βελτίωση των διμερών σχέσεων, η αποκλιμάκωση της έντασης, η αναζήτηση όλων εκείνων των πεδίων, στα οποία θα μπορούσαμε να συνεργασθούμε. Στο πλαίσιο αυτό πήραμε πρωτοβουλίες και πριν το Ελσίνκι για συνεργασία με την Τουρκία σε θέματα κοινού συμφέροντος. Οι πρωτοβουλίες αυτές συνέβαλαν καθοριστικά στη μείωση της έντασης, στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο λαών. Το κλίμα αυτό ενισχύθηκε με τη δυναμική που αναπτύχθηκε με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Κορυφής του Ελσίνκι. Είμαστε από τους πρώτους στην Ευρ. Ένωση που υποστηρίξαμε τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας, γιατί πιστεύουμε ότι είναι προς το συμφέρον της Ελλάδας, προς το συμφέρον των Ε/Τ σχέσεων. Με τις αποφάσεις του Ελσίνκι η συμπεριφορά της Τουρκίας στην εξωτερική της πολιτική περνά στον έλεγχο των κοινοτικών θεσμών και διαδικασιών. Απ' αυτή την εξέλιξη έχουμε, μακροπρόθεσμα, να κερδίσουμε. Το "βάρος απόδειξης" μετατοπίζεται πλέον στην τουρκική πλευρά, η πραγματική της βούληση θα κριθεί από την πολιτική που θα ακολουθήσει. Από την πλευρά μας είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε την πολιτική αρχών που ακολουθούμε, με την υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας, με την εμμονή μας στο σεβασμό του διεθνούς δικαίου, με την ετοιμότητα για διάλογο στο ζήτημα της υφαλοκρηπίδας, που αποτελεί και το μόνο υπαρκτό πρόβλημα στις σχέσεις μας με την Τουρκία. Παράλληλα θα συμβάλουμε στην ενίσχυση της συνεργασίας σε τομείς αμοιβαίου συμφέροντος, ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή θα είναι η υπογραφή των κειμένων συμφωνιών εντός του Ιανουαρίου. Μπαίνουμε σε μια νέα εποχή προκλήσεων. Στις προκλήσεις αυτές δεν μπορούμε να απαντήσουμε με τα εργαλεία και τις συμπεριφορές του παρελθόντος. Η ειρήνη, η σταθερότητα, η ανάπτυξη στην περιοχή μας επιζητούν μια νέα κουλτούρα συμβίωσης λαών και κρατών. Σε αυτή τη νέα εποχή είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε καθοριστικά.

2^η Ερώτηση: Είναι ορατή στο εγγύς μέλλον η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πόσο μπορεί αυτή ν' αποτελέσει βάση επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος;

Απάντηση: Η Απόφαση του Συμβουλίου τον Μάρτιο του 1995 για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, καθώς και η πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι για την απρόσκοπτη ενταξιακή πορεία και την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν δύο κορυφαίους σταθμούς στην ευρωπαϊκή προοπτική της Κύπρου. Η

Κύπρος έχει, ήδη, αρχίσει από τον Μάρτιο του 1998 τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις μαζί μ' άλλες πέντε υποψήφιες χώρες, του λεγόμενου πρώτου ενταξιακού Κύματος. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των ενταξιακών διαπραγματεύσεων επιβεβαιώνουν την ετοιμότητα της Κυπριακής διοίκησης στην ενσωμάτωση και την εφαρμογή του Κοινοτικού Κεκτημένου. Η Κύπρος βρίσκεται επικεφαλής των υποψηφίων χωρών ως προς τον αριθμό των υπό διαπραγμάτευση Κεφαλαίων, τα οποία έχει ολοκληρώσει. Σήμερα έχουν διαμορφωθεί, περισσότερο από ποτέ, όλες εκείνες οι αναγκαίες πολιτικές, οικονομικές, αλλά και «τεχνικές» προϋποθέσεις για να είναι η Κύπρος μεταξύ των πρώτων χωρών που θα ενταχθούν στην Ευρ. Ένωση.

Ως προς το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι από τη δεκαετία του '80 η ενταξιακή προοπτική της Κύπρου αποτελούσε για μας στρατηγικό στόχο, η υλοποίηση του οποίου θα συνέβαλε καταλυτικά και στην επίλυση του πολιτικού προβλήματος. Η ενδυνάμωση της ενταξιακής προοπτικής της Κύπρου από την μία πλευρά και ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Τουρκίας από την άλλη, δημιουργούν τις συνθήκες για την αναζήτηση μιάς δίκαιης και βιώσιμης λύσης του πολιτικού προβλήματος. Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαμορφώσει ένα περιβάλλον ασφάλειας και ανάπτυξης για την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα και θα αφαιρέσει από την Τουρκοκυπριακή ηγεσία τους όποιους προσχηματικούς ή υπαρκτούς λόγους, τους οποίους επικαλείται για να συνεχίζει την αδιέξοδη πολιτική της και να εγκλωβίζει στην πολιτική αυτή τους Τουρκοκυπρίους. Όσο προχωρεί απρόσκοπτα η ενταξιακή πορεία της Κύπρου, τόσο θα δυναμώνουν οι πιέσεις, -διεθνείς και εσωτερικές- προς τον Denktash για να διαπραγματευθεί σοβαρά. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις στα κατεχόμενα έδειξαν ότι η Τ/Κ Κοινότητα στη μεγάλη της πλειοψηφία προσβλέπει στην ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι η πολιτική μας για την ενταξιακή προοπτική της Κύπρου δημιούργησε μια νέα δυναμική, μια νέα κινητικότητα γύρω από την επίλυση του πολιτικού προβλήματος. Αυτή την πολιτική θα συνεχίσουμε σε συνεργασία με την Κυπριακή Κυβέρνηση και τους εταίρους μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3^η Ερώτηση: Με τις υπόλοιπες γειτονικές χώρες πώς βλέπετε να εξελίσσονται οι σχέσεις μας; Και ποιες πρωτοβουλίες θα αναλάβετε για την ισχυροποίηση του ρόλου της χώρας στην βαλκανική;

Απάντηση: Η πολιτική που ακολουθήσαμε και οι πρωτοβουλίες που αναλάβαμε στην κρίση του Κοσσοβού απέδειξαν τον πρωταγωνιστικό ρόλο που διαδραματίζει η Ελλάδα στις βαλκανικές εξελίξεις. Τα Βαλκάνια αποτελούν το φυσικό στρατηγικό χώρο, η σταθερότητα και η ασφάλειά τους είναι στενά συνδεδεμένες με την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ανάπτυξη της χώρας μας. Με το τέλος του αιώνα ο ιστορικός κύκλος των εθνικιστικών εκρήξεων, των συγκρούσεων και της υπανάπτυξης στα Βαλκάνια πρέπει να κλείσει οριστικά. Τα Βαλκάνια έχουν ένα μέλλον στην Ευρώπη και σε αυτό το κοινό μέλλον πρέπει να στραφούν οι λαοί της περιοχής. Η Ελλάδα, η μόνη χώρα της περιοχής που είναι μέλος των ευρωπαϊκών και ατλαντικών θεσμών, με εμπεδωμένους τους δημοκρατικούς της θεσμούς, με ισχυρή οικονομία, έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα για να συμβάλει στη σταθερότητα, την

ανάπτυξη και την ευρωπαϊκή πορεία των βαλκανικών χωρών. Η αξιοποίηση αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος πρέπει να γίνει «εθνική υπόθεση», να κινητοποιήσει το παραγωγικό δυναμικό, τη δημόσια διοίκηση, την ελληνική κοινωνία.

Η ισχυρή πολιτική και οικονομική παρουσία της Ελλάδας στην περιοχή είναι «επένδυση ασφαλείας».

Με τις βαλκανικές χώρες έχουμε αναπτύξει ένα σημαντικό πλαίσιο σχέσεων με όλους τους τομείς συνεργασίας. Τις σχέσεις αυτές πρέπει να τις εμβαθύνουμε, να αναλάβουμε καινούριες πρωτοβουλίες, επενδυτικές, επιχειρηματικές, για τη διαμόρφωση νέων δημοκρατικών θεσμών, για την ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού τους προσανατολισμού.

Παράλληλα στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας έχουμε, ήδη, εκπονήσει και υποβάλει «σχέδιο για την οικονομική ανασυγκρότηση των βαλκανίων», το οποίο προβλέπει τη διάθεση, την επόμενη πενταετία ποσού 100 δις δρχ. για έργα στην Αλβανία, την Π.Γ.Δ.Μ., τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και στη Γιουγκοσλαβία(Κοσσυφοπέδιο).

4^η Ερώτηση: Τι περιμένετε από την Τουρκία; Και πόσο η γειτονική χώρα είναι σε θέση να προσεγγίσει το Κοινοτικό Κεκτημένο;

Απάντηση: Η Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι δημιούργησε ένα νέο πλαίσιο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, μέσα στο οποίο οφείλει πλέον να λειτουργήσει η Τουρκία. Οι σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν να υπακούουν πλέον σε μία *a la carte* αντίληψη, αντίληψη τόσο γνώριμη μέχρι σήμερα στη συμπεριφορά της Τουρκίας. Η επιδίωξή μας για την απόδοση ουσιαστικής υποψηφιότητας, στόχευε ακριβώς στην αποτροπή ενός τέτοιου ενδεχόμενου. Στο Ελσίνκι πετύχαμε να ξεκαθαρίσουν οι «όροι του παιχνιδιού» για την Τουρκία. Τα πολιτικά και οικονομικά κριτήρια της Κοπεγχάγης, οι αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, οι αποφάσεις των Κοινοτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνθέτουν το κεκτημένο, το οποίο οφείλει να ενσωματώσει και να εφαρμόσει η Τουρκία, όπως και κάθε άλλη υποψήφια χώρα. Η Τουρκία εισέρχεται σε μια νέα περίοδο στις σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της πολιτικής και οικονομικής της ηγεσίας θα πρέπει να αποδεικνύεται καθημερινά στην πράξη. Η Τουρκία πρέπει να προχωρήσει σε βαθιές αλλαγές στους θεσμούς, την οικονομία, την κοινωνία, να καλύψει τα μεγάλα της ελλείμματα στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Θα είναι επίπονη αυτή η διαδικασία, όπως είναι για όλες τις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν στην Ευρ. Ένωση. Είναι όμως ένα στοίχημα για τη σταθερότητα και τη συνοχή της, στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, αντίθετα από τις φωνές εκείνες στη γειτονική μας χώρα, που εκφράζουν φόβους για τις επιπτώσεις που θα είχαν οι αλλαγές.

Η Ελλάδα προσβλέπει σταθερά σε μια Ευρωπαϊκή Τουρκία και έχουμε εκφράσει την ετοιμότητά μας να συμβάλουμε στην ενίσχυση της διαδικασίας αυτής, με την εμπειρία είκοσι σχεδόν χρόνων συμμετοχής στους κοινοτικούς θεσμούς.

Αυτό το πεδίο συνεργασίας θα πρέπει να το αξιοποιήσουμε.